

אוגוסט 2022

פרוטוקול- החלטות וועדת הפרס לכתובת ערך ויקיפדיה בתחום הלימודים האירופיים העכשוויים

חברי הוועדה: פרופ' שרון פרדו, ד"ר הילה זהבי, יסמין קרמר

במסגרת פרוייקט EU@SCHOOL באביב 2022 הופץ "קול קורא" לפרס לכתובת ערך ויקיפדיה בתחום הלימודים האירופיים העכשוויים. סטודנטים וסטודנטיות לתואר ראשון אשר ענו על הקריטריונים אשר הופצו בקול הקורא הורשו להגיש מועמדות לפרס.

ההצעות שהתקבלו מסטודנטים הוערכו ע"י הקריטריונים הבאים:

- רלוונטיות של נושא העבודה להגדרות הדיסציפלינאריות של הפרס
- איכות העבודה
- האם הערך שרד לאורך זמן

ועדת הפרס החליטה על הסטודנטית מאיה קליין שמיר על הסטודנטית הזוכה, מאחר ועבודתה היתה ברמה גבוהה בהרבה משל שאר המועמדים והמועמדות. העבודה מצורפת מטה.

הפרס ישולם לסטודנטית על ידי הפרויקט, ישירות על ידי אוניברסיטת דרמשטדט.

אודה לסיוע מדור קרנות ומחקרים בהעברת הפרס בהעברה בנקאית ע"פ הנ"ל.

בברכה,

פרופ' שרון פרדו

ראש מרכז סימון וייל לחקר וללימודי אירופה בת זמננו.

עבודת מסכמת במסגרת בקורס "האיחוד האירופי, משטר ופוליטיקה":

המועצה האירופית

The European Council

מרצה: ד"ר הילה זהבי

מגישה: מאיה שמיר-קליין

ת.ז: 211775887

תאריך הגשת העבודה: יוני, 2022

תוכן עניינים:

מבוא

1. היסטוריה
 - 1.1 הבסיס החקיקתי-משפטי למועצה האירופית: סקירה כרונולוגית
 - 2.1 פגישות המועצה: מפגישות לא סדירות, לפגישות מוסדרות, לפגישות מוסדיות
 2. תפקידי המועצה
 - 1.2 קביעת קווים אסטרטגים מנחים
 - 2.2 קבלת החלטות ומינויי בעלי תפקידים
 - 3.2 שיטת התיאום הפתוחה
 - 4.2 מדיניות החוץ
 - 5.2 תיקון אמנות
 3. הרכב המועצה
 - 1.3 נשיא המועצה
 - 2.3 ועידות גוש האירו
 4. מבנה כינוסי המועצה
- לעיון נוסף

רשימת מקורות

המועצה האירופית (The European Council, ראשי תיבות: EUCO) היא גוף של האיחוד האירופי (EU) המורכב מנשיאי מדינות וראשי הממשלות של המדינות החברות, ונשיא הנציבות האירופית (הנציבות), בסיוע שרי החוץ של המדינות החברות וחבר הנציבות. תפקיד המועצה להגדיר את קווי המדיניות הכלליים [General Political Guidelines] וסדרי העדיפויות של האיחוד¹. על לכן הגוף זה יכול להיחשב לסמכות הפוליטית העליונה של האיחוד האירופי, הממלא תפקיד מנהיגותי בכל תחומי הפעילות של האיחוד האירופי, אך במיוחד ביחסים בינלאומיים².

המועצה אינה בעלת סמכות חקיקתית, אלא משמשת כגוף אסטרטגי המכווין את האיחוד. דיוניה עוסקים באג'נדה הפוליטית של האיחוד, קווי המדיניות הכלליים וסדרי העדיפויות של האיחוד. לאחר ישיבותיה, מסקנות המועצה מפורסמות, חלקן בעלות תוקף משפטי מחייב וחלקן ללא תוקף משפטי מחייב, אך הן אילו והן אילו משמשות באורח קבע כבסיס להצעות חקיקה עתידיות³.

המועצה מחוייבת בפגישות לכל הפחות ארבע פעמים בשנה (לרוב בחודשים מרץ, יוני, אוקטובר ודצמבר), אך בפועל נפגשת בתדירות גבוהה יותר, כאשר כל פגישה מתמשכת כמספר ימים. המועצה נפגשת בבניין אירופה (Europa building) הנמצא בלב רובע האיחוד האירופי בבריסל, בלגיה (European Council, 2022). בפגישות המועצה, לבד מן מנהיגי המדינות החברות, נוכחים גם נשיא המועצה ונשיא הנציבות, והנציב הגבוה (the High Representative). המועצה יכולה גם לזמן שרים מהמדינות החברות לישיבות ספציפיות הנוגעות בתחומי עבודתם⁴.

1. היסטוריה

1.1 הבסיס החקיקתי-משפטי למועצה האירופית: סקירה כרונולוגית

המועצה האירופית החלה מפגישות פסגה לא-סדורות של מנהיגי המדינות החברות בפברואר [בפריז, צרפת] וביוני [בבוון, גרמניה] בשנת 1961, והמשיכו להתקיים באופן לא-מוסדר עד לשנת 1974⁵. בשנת 1974 נחתם הסכם המסדיר את פגישות המנהיגים⁶, זאת בהתבסס על הודעה בלתי מחייבת משפטית של חצי עמוד שפורסמה בתקשורת הצרפתית קודם לכן באותה השנה, הידועה בשם קומוניקט פריז⁷. בשנת 1977 חתמו מנהיגי המדינות על הצהרת לונדון על המועצה האירופית⁸ ובשנת 1983 נחתמה ההצהרה החגיגית של שטוטגרט על האיחוד האירופי⁹. במסמכים אילו, שאינם מחייבים מבחינה משפטית שכן לא היו חלק מאמנות רשמיות, הם פירטו בקצרה על תפקיד המועצה האירופית. רק בשנת 1986, המועצה האירופית הוכנסה לאמנות המייסדות של הקהילות כאשר

¹ Treaty on European Union: Title III - Provisions on the institutions, Article 15

² Stark, 2002

³ קהאן-ניסר, 2016 ; European Council, 15.03.2022

⁴ קהאן-ניסר, 2016

⁵ General Secretariat of the European Council, 2011

⁶ 2016, רייך,

⁷ *Communiqué Issued After the Meeting of the Heads of State and Government*, Paris, 10 December 1974, Source: *Bulletin of the EC*, 1974, no 12

⁸ *London Declaration on the European Council*, 1977, Source: *Bulletin of the EC*, 1977, no 6

⁹ *Solemn Declaration on European Union*, Stuttgart, 19 June 1983, Source: *Bulletin of the EC*, 1986, Supplement no 2, p.7.

נכללה באמנת "אירופה האחת" [the Single European Act]. האמנה הקדישה רק סעיף אחד למועצה האירופית, בו הגדירה את הרכב המועצה ואת תדירות הפגישות לפעמיים בשנה, אך לא עסקה כלל בתפקידי המועצה. בשנת 1992, באמנת מאסטריכט (Treaty of Maastricht) הוגדרו באופן רשמי תפקידי המועצה ומשימותיה¹⁰.

המועצה האירופית קיבלה מעמד רשמי כמוסד האיחוד האירופי רק באמנת ליסבון, בשנת 2007¹¹. האיחוד הושתת מעתה על שתי אמנות, האמנה על האיחוד האירופי (TEU) והאמנה על תפקודו של האיחוד האירופי (TFEU)¹², שהחליפו את האמנה להקמת הקהילה האירופית. אמנת העניקה אישיות משפטית לאיחוד האירופי, קבעה את הקמת הבנק המרכזי האירופי (ECB), ויצרה, או שמא יש לומר הכלילה, את המועצה האירופית כמוסד רשמי של האיחוד האירופי¹³. האמנה הסדירה את אופן התנהלות המועצה, הליך הבחירות לנשיאות המועצה, תפקידיה של המועצה ותפקידי המשמשים בה¹⁴. גם לאחר אמנת ליסבון לא חל שינוי באופי ההחלטות המתקבלות במועצה, והן עודן לא בעלות תוקף חקיקתי-משפטי פורמלי אלא ממשיכות לשמש כקווים מנחים לפעילות האיחוד בלבד. עם זאת יש לציין כי בעת הצורך מנהיגי המדינות יכולים להיפגש גם כמועצת השרים ולקבל החלטות רשמיות ומחייבות בתפקיד זה¹⁵.

2.1 פגישות המועצה – מפגישות לא סדירות, לפגישות מוסדרות, לפגישות מוסדיות

כפי שצויין קודם לכן, פגישות לא-סדורות בין מנהיגי המדינות החברות התקיימו מאז תחילתו של תהליך האינטגרציה האירופית. לבד מפגישותיהם בשנת 1961, פגשת פסגה משמעותית נוספת התקיימה בהאג בשנת 1969¹⁶. את הרעיון לפגישה הציע הנשיא הצרפתי הנכנס, ג'ורג' פומפידו [Georges Pompidou], בעיקר על מנת לדון בהרחבת הקהילה האירופית ומדיניות החוץ של האיחוד¹⁷. פומפידו לא התנגד באופן עקרוני כקודמו [דה-גול] להצטרפותה של בריטניה לאיחוד האירופי והיה בעד סיום השיתוק שאפיין את הקהילה בגלל כמה מהעמדות הרדיקליות שנקט דה גול במספר נושאים אירופיים¹⁸. בפגישה, הגיעו מנהיגי המדינות להסכמה על קבלת הממלכה המאוחדת לקהילה, וכן יזמה המועצה שיתוף פעולה במדיניות חוץ - מנהיגי המדינות החברות הסכימו על פתיחת המשא ומתן בין הקהילה לארבע המדינות המועמדות [דנמרק, בריטניה, אירלנד ונורבגיה]. כמו כן, הונחו שרי החוץ לגבש דו"ח כיצד להתקדם באיחוד המדיני של הקהילה. כל אילו הצביעו על הגברת תהליך האינטגרציה אל מעבר לתחום הכלכלי, ואל עבר מדינות נוספות¹⁹.

ההחלטה לקיים פגישות סדורות התקבלה בפסגה בפריז בדצמבר 1974, במטרה להבטיח התקדמות ועקביות כוללת בתהליך האינטגרציה. זאת לאחר שהקהילה, שבמשך מספר שנים עסקה בוויכוח על הצטרפות בריטניה, איבדה את הדינמיות והמומנטום הנדרש לקידום האינטגרציה, במיוחד לאחר שהפשרה של לוקסמבורג עיכבה את קבלת עקרון הצבעת הרוב. דו"ח טינדמנס [The Tindemans Report], שנוסח באותו הזמן והוא לאחר מכן [1976] בפני המועצה עצמה, הצדיק את

¹⁰ Stark, 2002

¹¹ רייך, 2016

¹² Council of the European Union (2008). 6655/1/08 REV 1: *Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the functioning of the European Union*.

¹³ רייך, 2016

¹⁴ General Secretariat of the European Council, 2012

¹⁵ De Schoutheete, 2012

¹⁶ De Schoutheete & Wallace, 2002

¹⁷ General Secretariat of the European Council, 2011

¹⁸ Caraffini, 2015

¹⁹ De Schoutheete & Wallace, 2002

הקמת המועצה האירופית בטענה כי "המבנים המוסדיים שהוקמו על ידי האמנות הראו את עצמם כחלשים מכדי לתת את המומנטום הפוליטי המתמשך הנדרש לבנייתה של אירופה"²⁰. המהלך נתקל בהתנגדויות מקרב מדינות בהן הרכבי הממשל היו הרכבים קואליציוניים, בהן תפקיד ראש הממשלה מוגבל בבית הנבחרים [*primus inter pares*] והוא לרוב אינו מעורב במדיניות החוץ. להרגעת ההתנגדות תרמה מחויבותן הגדולה של המדינות הללו לתהליך האינטגרציה, וכן דעתו הפומבית של ז'אן מונה [Jean Monnet] שיש צורך בישיבות קבועות של מנהיגי המדינות. אף על פי כן, נשאר לאורך השנים, ובמידת מה גם כיום, אלמנט רתיעה מסוים בדיפלומטיה של המדינות החברות הקטנות יותר מהאופי הבין-ממשלתי של המועצה האירופית²¹. עם הסכמת המדינות, המועצה האירופית הראשונה [ברצף הפגישות הסדורות], נערכה בדבלין ב-10 וב-11 במרץ 1975²².

על אף שהמועצה נדרשה להתכנס רק כפעמיים בשנה, בין השנים 1975–2007 התקיימו משלוש ועד לשש פגישות בשנה. הפגישות הבולטות שבאילו: בשנת 1985, מילאנו, יוזמת ה-IGC ואמנת אירופה האחת; בשנת 1991, מאסטריכט, הסכמים על אמנת מאסטריכט; בשנת 1992, אדינבורו, ההחלטה על השארת מושב המליאה של הפרלמנט האירופי בשטרסבורג; בשנת 1993, קופנהגן, הסכמים המובילים להגדרת הקריטריונים של אמנת קופנהגן; בשנת 1997, אמסטרדם, הסכם על אמנת אמסטרדם; בשנת 1998, בריסל, הסכמה על אימוץ תוכנית האירו; בשנת 1999, קלן, הכרזה על כוחות צבא; בשנת 1999, טמפרה, רפורמה מוסדית; בשנת 2000, ליסבון, אסטרטגיית ליסבון; בשנת 2002, קופנהגן, הסכם ההרחבה, שהוביל להצטרפות מדינות מזרח-אירופה כשנתיים לאחר מכן²³; בשנת 2007, ליסבון, הסכם על אמנת ליסבון²⁴.

עד לשנת 2002, התכנסה המועצה האירופית בשטח המדינה החברה ששימשה כנשיאת מועצת האיחוד האירופי באותה העת. בשנת 2002, במהלך אשרור אמנת ניס הסכימו מנהיגי אירופה לוותר על הסדר זה. כבר משנת 2002, הסכימו חלק מן המדינות לוותר על זכותן לארח את הפגישות, וניהלו את מושב המועצה מבריסל, בלגיה. עם ההתרחבות בשנת 2004 עברו כלל פגישות המועצה לבריסל, למעט מספר פגישות אד-הוק²⁵. בתחילה היה מושב הקבע על המועצה האירופית בבניין 'יוסטוס ליפסיוס' [Justus Lipsius building] שברובע האיחוד שבבריסל²⁶. אך בשל קשיים לוגיסטיים, שכן הבניין שימש גם את מועצת האיחוד האירופי [Council of the European Union], הוחלט על בניית מושב חדש ייעודי – בניין 'אירופה' [Europa building]. המועצה האירופית והן מועצת האיחוד האירופי עברו למושב קבע זה בינואר, 2017²⁷.

2. תפקידי המועצה

Tindemans, Leo. (1976) *European Union: Report by Mr. Leo Tindemans, Prime Minister of Belgium, to the European Council.*

²¹ De Schoutheete & Wallace, 2002

²² European Council, Dublin (10-11 March 1975).

²³ רייד, 2016

²⁴ General Secretariat of the European Council, 2011

²⁵ כגון המועצה האירופית הבלתי פורמלית בשנת 2017 במלטה.

²⁶ European Council, 23.02.2022 [c]

²⁷ European Council, 23.02.2022 [a]; European Council, 23.02.2022 [b]

כאמור, תפקיד המועצה הוא "הגדרת הכיוון הפוליטי הכללי וסדרי העדיפויות של האיחוד האירופי"²⁸, במסגרת כך ממלאת המועצה ארבעה תפקידים: קביעת קווים אסטרטגים מנחים; קבלת החלטות ומינויי בעלי תפקידים; שיטת התיאום הפתוחה; מדיניות החוץ. תפקיד נוסף הקשור באילו הינו תיקון האמנות, שאינו מתפקידיה הרשמיים של המועצה, אך זהות המבצעים אותו זהה למכהנים במועצה האירופית²⁹.

1.2 קביעת קווים אסטרטגים מנחים

תפקיד זה הינו תפקידה העיקרי של המועצה, והסיבה העיקרית להקמתה³⁰. למוסד זה חשיבות עצומה בקביעת קצב פעולתו של האיחוד האירופי כולו, כינוסי המועצה ומסקנותיהם הם המכתיבים את קצב הפעולה של האיחוד האירופי³¹.

כפי שצינו, כבר עם הקמת הקהילות עלה הצורך בגוף עליון שיוכל לדון ולגבש החלטות מנחות לאיחוד, ונוסף על כך ליצר תיאום לספק מענה לצרכים של המדינות החברות למול הקהילות האירופיות, ולאחר מכן למול האיחוד³². כך סוכמו בישיבות המועצה תוכניות אסטרטגיות שונות שלא היו יכולות בשום ערכאה אחרת של האיחוד³³. מאילו ניתן לציין את ההחלטה על מניעת טרור וטיפול בתופעת הפשיעה חוצת-הגבולות³⁴; ההחלטה על איחוד מוניטרי³⁵; הרחבת המיזוג לתחומי התעסוקה ובעניינים חברתיים-כלכליים³⁶; ההחלטות על התרחבות האיחוד³⁷; וכן החלטות להתנהלות במשבר הכלכלי ביוון בשנת 2010³⁸.

2.2 קבלת החלטות ומינויי בעלי תפקידים

טרם הקמת המועצה ולאורך כל שנות פעילותה הושמעו קולות שונים שהביעו חשש באשר להוצרותו של גוף פוליטי עליון זה, בעל עוצמה יתר על מידה, המרכז בידיו סמכויות רבות המפרות את האיזון בין המוסדות השונים באיחוד³⁹. על כן הודגש כי המועצה האירופית תפקידה רק בקביעת הכיוון הפוליטי הכללי וכיוצא בזה, והורחקו ממנה כלל ענייני החקיקה והרגולציה והחלטותיה אינן מחייבות אלא מנוסחות כהצעות⁴⁰. עם זאת, במקרים רבים משמשת המועצה כמקום ההכרעה האחרונה בחילוקי דעות המתגלעים בין המדינות החברות ואינם ניתנים לגישור במוסדות האיחוד האחרים. זאת ככל הנראה בשל טבעה של המועצה, בה משמשים מנהיגי המדינות עצמם, ועל כן ברגע שכונסו מתקבל על הדעת כי יתבקשו לשמש ככינוס המעניק ערכאה אחרונה בנושאים שונים ורגישים⁴¹. תוקף רישמי לעניין זה ניתן באמנת ליסבון כאשר הופקד בידי המועצה האירופית תפקיד הבוררות במקרים של שימוש במנגון בלם-החירום על ידי מדינה חברה⁴². יש לציין כי על אף החששות הרבים, לאורך השנים לא השתמשה המועצה בסמכותה ועוצמתה להפרת האיזון בין

²⁸ General Secretariat of the European Council, 2022

²⁹ Carammia, Princen & Timmermans, 2016

³⁰ Carammia, Princen & Timmermans, 2016

³¹ De Schoutheete & Wallace, 2002; 2016, קאהן-ניסר,

³² קאהן-ניסר, 2016

³³ Carammia, Princen & Timmermans, 2016

³⁴ רומא, 1975

³⁵ הנובר, 1988

³⁶ ליסבון, 2000

³⁷ קופנהגן, 1993 – בעקבותיה הצטרפות המדינות: ----. החלטה נוספת התבצעה בשנת 2004 יחד עם ההחלטה על פתיחת המשא ומתן להצטרפות למול טורקיה.

³⁸ קאהן-ניסר, 2016

³⁹ De Schoutheete & Wallace, 2002

⁴⁰ יש לציין כי דה-פקטו מעטות הצעותיה של המועצה שאינן מיושמות בפועל. מרבית מסקנות המועצה מתורגמות לחקיקה או לתקנות במוסדות האיחוד האירופי האחרים בעתים קרובות מאוד למועד פרסומן.

⁴¹ Tallberg, 2008

⁴² קאהן-ניסר, 2016

מוסדות האיחוד, ולא כפתה על האיחוד ומוסדותיו קווי מדיניות החורגים מסמכותה או מפריס את האיזון הבין-מדיני⁴³.

המועצה הינה בעלת סמכות ויכולת החלטה גם באשר למינוי בעלי תפקידים שונים במוסדות האיחוד: נשיא המועצה האירופית, הנציג הגבוה לענייני חוץ ובטחון, נשיא הבנק האירופי וכן חברי מועצת המנהלים של הבנק האירופי⁴⁴. המועצה יכולה גם להציע מועמד לתפקיד נשיא הנציבות וכן לקבוע את הרכבי מועצות השרים. המועצה קובעת גם את סבב המדינות הנשיאות למועצת האיחוד האירופי, את מספר הנציבים וכן את מספר הצירים המשמשים בפרלמנט האירופי⁴⁵.

הליך קבלת ההחלטות במועצה

החלטות המועצה מתקבלות לרוב בקונצנזוס, או בהצבעה רשמית. החלטה בקונצנזוס משמעה כי לא מועלות התנגדויות להחלטה, ובשונה ממנה החלטה פה אחד תהה החלטה בה נעשתה הצבעה רשמית וההחלטה התקבלה בתמיכת כלל המשתתפים במועצה. יש לציין כי הצבעות רשמיות הינן נדירות למועצה האירופית, והחלטות המתבקשות להתקבל פה אחד בהצבעות שכאלה הינן לרוב בנושאים טעונים, והן בעלות תוקף משפטי מחייב כאשר תוכנן יבוצע בפועל באופן מדי⁴⁶. שינויים בנהלי עבודה או החלטה לכינוס וועידה בין-ממשלתית יכולה להתקבל בהצבעה באמצעות רוב רגיל, ומינוי בעלי התפקידים דורש הכרעה בהצבעה ברוב מיוחד⁴⁷.

3.2 שיטת התיאום הפתוחה

שיטת התיאום הפתוחה [open method of coordination] נהגתה בכינוס המועצה האירופית בשנת 2000. מטרת השיטה הייתה לאפשר פלטפורמת שיתוף למדינות החברות בנושאים שונים שהאיחוד האירופי אינו חולשעליהם. מכך להביא להיווצרות סטנדרט אירופי אחיד בנושאים הללו, העולה מהשטח דה-פקטו, ואינו מוכל על ידי האיחוד עצמו⁴⁸. הוחלט כי כינוסי האביב של המועצה יוקדשו לחילופי מידע בין המדינות החברות בתחומים חברתיים-כלכליים שונים, תוך שימוש בקווים מנחים הנקבעים מראש על ידי המועצה, שיפוט עמיתים של מנהיגי המדינות, ביוש ומעקב שיבוצעו באופן שוטף על ידי הנציבות, ויבוקרו על ידי המועצה⁴⁹.

יש לציין כי היעדים החברתיים כלכליים שהוגדרו כקווים המנחים והיעדים בשנת 2000 טרם הושגו, לא למועד שנקבע [2010], ואף לא כיום עם עליית מפלגות הימין במדינות שונות בעיקר במזרח אירופה שנסוגו באופן בוטה מהיעדים שהוצבו⁵⁰. בשנת 2010 נקבעו סט יעדים חדש בשם "אירופה 2020", גם ביעדים אילו לא הושגה עקביות והם לא הושלמו באופן מלא נכון להיום⁵¹.

⁴³ De Schoutheete, 2012

⁴⁴ רייד, 2016

⁴⁵ רייד, 2016

⁴⁶ בנושאים אילו ניתן לציין: הפרה עקבית של ערכי האיחוד מצד אחת המדינות החברות; הגדרת האינטרסים האסטרטגיים והקווים המנחים למדיניות החוץ והביטחון המשותפת.

⁴⁷ De Schoutheete, 2012

⁴⁸ De Schoutheete, 2012

⁴⁹ De Schoutheete & Wallace, 2002

⁵⁰ De Schoutheete, 2012

⁵¹ קאהן-ניסר, 2016

4.2 מדיניות החוץ

החל מפגישתה הראשונה של המועצה בצורתה המוסדרת [1975], דנה המועצה במדיניות החוץ של האיחוד⁵², ועניין זה הפך לאחד מתפקידיה המסורתיים, עד אשר אמנת ליסבון נתנה את הגושפנקה הרשמית לאחריותה של המועצה בענייני מדיניות החוץ⁵³. זאת באמנה על האיחוד האירופי [TEU], בפרק העוסק במדיניות החוץ והבטחון המשותפת⁵⁴:

סעיף 1: "המועצה האירופית תזהה את האינטרסים האסטרטגיים של האיחוד, תקבע את המטרות של ותגדיר קווים מנחים כלליים למדיניות החוץ והביטחון המשותפת, לרבות בנושאים בעלי השלכות ביטחוניות. היא תאמץ את ההחלטות הדרושות. אם התפתחויות בינלאומיות מחייבות זאת, נשיא המועצה האירופית יכנס ישיבה יוצאת דופן של המועצה האירופית על מנת להגדיר את הקווים האסטרטגיים של מדיניות האיחוד אל מול התפתחויות אלו." וכן בסעיף 2: "המועצה תנסח את מדיניות החוץ והביטחון המשותפת ותקבל את ההחלטות הדרושות להגדרתה וליישום שלה על בסיס הקווים המנחים הכלליים והקווים האסטרטגיים שהוגדרו על ידי המועצה האירופית. המועצה והנציג העליון של האיחוד לענייני חוץ ומדיניות ביטחון יבטיחו את האחדות, העקביות והאפקטיביות של הפעולה של האיחוד"⁵⁵.

נוסף על כך, כאשר האיחוד האירופי מנהל משא ומתן למול מדינות שונות שאינן חברות, וכן משתתף בוועדות שונות העוסקות בנושאי-חוץ של גופים בין-לאומיים שונים, המועצה היא המשמשת כנציגת האיחוד, ומכך מעמדה שווה ערך למנהיג מדינה. מן המועצה משמש הנשיא כנציג המועצה כולה, ומכך כנציג האיחוד כולו. עם זאת יישום החלטה זו הוכח כבעייתי, שכן האו"ם לא מכיר בעקביות בנשיא המועצה כנציג הקולקטיב האירופי, ואף מנע מנושאי תפקיד זה את זכות הדיבור בדיונים שונים של האו"ם בטענה כי הזכות ניתנת אך לראשי מדינות⁵⁶.

5.2 תיקון אמנות

כפי שצינו בפתיחת פרק זה – תפקיד זה של תיקון אמנות אינו מתבצע באופן רישמי תחת המועצה האירופית, כינוסים לעניין זה אינם נחשבים לכינוס המועצה האירופית, אלא לכינוס של וועידות בין-ממשלתיות. עם זאת יש לציין כי זהות היושבים בוועידות בין-ממשלתיות אילו זהה לזהות היושבים במועצה האירופית – מנהיגי המדינות החברות, וכן נשיא המועצה האירופית⁵⁷. מכך שהרי שני כינוסים אלא זהים לכל דבר ועניין, לבד ממקום מושבם, שכן בעוד המועצה האירופית יושבת במבנה קבע, הרי שמיקום הוועידות הבין-ממשלתיות משתנה ממפגש למפגש.

באמנת ליסבון הוענקה הסמכות ליצירת מהלכי רפורמה כוללים לאיחוד על המועצה האירופית באופן רשמי. זאת בכך שהוענקה היכולת למועצה לזמן כינוס של וועידה בין-ממשלתיות על מנת לתקן אמנות, וכן אושרר הליך מקוצה לתיקון אמנות במועצה האירופית עצמה ללא הצורך בכינוס

⁵² המועצה דנה במשבר בקפריסין וכן באמנות הלסינקי, וניסחה הצהרה רישמית מטעם האיחוד לעניינים הללו.
⁵³ רייד, 2016

⁵⁴ EUR-Lex, 12.01.2021

⁵⁵ Treaty on European Union: Title V – General Provisions on the Union's External Action and Specific Provisions on the Common Foreign and Security Policy: Chapter 2 - Specific Provisions on the Common Foreign and Security Policy, Section 1 – Common Provisions, Article 26 (ex Article 13 TEU).

⁵⁶ UN-news, 14/09/2010 ; 2016 קאהן-ניסר,

⁵⁷ Bulmer, 2008

וועידה בין-ממשלתית מיוחדת. יתר על כן הוחלט באמנה כי ביכולתה של המועצה האירופית להורות על שינויים בהליכי קבלת ההחלטות השונים מהמצוין באמנות הרלוונטיות⁵⁸.

3. הרכב המועצה

למועצה האירופית הרכב קבוע והוא נשיא המועצה ומנהיגי המדינות. נוכחים נוספים הינם הנציב הגבוה לענייני חוץ ובטחון, נשיא הנציבות האירופית, וכן מזומנים לעיתים שרי החוץ של המדינות החברות ובעלי תפקידים אחרים במוסדות האיחוד. נוסף על כך מפעילה המועצה וועידות שונות, מהן קבועות ושאינן קבועות⁵⁹. עתה נרחיב בבעלי הקביעות במועצה, והם: חברי המועצה הקבועים, נשיא המועצה וכן וועידת גוש היורו שהינה וועידה קבועה תחת המועצה האירופית. יש לציין כי המועצה יכולה להורות על הקמת וועידות נוספות, קבועות ושאינן קבועות, לפיקוח ומעקב באשר לנושאים ספציפיים, אם כי פרקטיקה זו כמעט אינה בשימוש⁶⁰.

חברי המועצה הינם מנהיגי המדינות החברות, מהם נושאים בתפקיד נשיא, קנצלר או ראש ממשלה⁶¹. נוכחים קבועים נוספים בישיבות שאינם מנהיגי המדינות הם נשיא הנציבות [President of the High Representative], וכן הנציב הגבוה לענייני חוץ ובטחון [of the European Commission Representative].

1.3 נשיא המועצה – President

בעבר ניהול ישיבות המועצה האירופית נעשה על ידי המדינה נשיאת מועצת השרים, ותפקידו היה כראשון בין שווים לשאר מנהיגי המדינות האחרים [primus inter pares]⁶². עם אמנת ליסבון פוצל תפקיד נשיאות המועצה האירופית מתפקיד נשיאות מועצת השרים והוחלט על כינון תפקיד נשיאות ייעודי למועצה. על אף החשש כי בעל תפקיד זה יכול להפוך דמות מנהיגותית בעלת כוח רב [על חשבון מנהיגי המדינות החברות] וכן להפך את האיזון שבין המועצה האירופית לבעלי תפקידים אחרים באיחוד [נשיא הנציבות והנציב הגבוה]⁶³, ההבנה כי עבודת המועצה מתרחבת, ומכך ניהולה הופך להיות תובעני יותר הביאה להחלטה לכונן תפקיד זה. על מנת להפחית את הסכנה להווצרות אותה דמות מנהיגותית עוצמתית הוטלו מספר הגבלים על בעל תפקיד זה: הנשיא אינו יכול להשתתף בהצבעות המועצה; נשיא המועצה אינו יכול לשמש בתפקיד נוסף⁶⁴; הבחירות לנשיאות

⁵⁸ De Schoutheete, 2012 ; קאהן-ניסר, 2016

⁵⁹ De Schoutheete, 2012

⁶⁰ De Schoutheete, 2012

⁶¹ נשיאים [צרפת, קפריסין, ליטא, רומניה], קנצלרים לפדרציה [אוסטריה, גרמניה], לבד מאילו נציגי שאר המדינות החברות משמשים כראשי ממשלה. לרשימת חברי המועצה הנוכחית ניתן לפנות לאתר המועצה האירופית בקישור:

<https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/members/>

⁶² קאהן-ניסר, 2016

⁶³ De Schoutheete & Wallace, 2002

⁶⁴ ובכך כוון שלא יוכל לשמש כמנהיג אחת מהמדינות החברות [אם כנשיא או ראש ממשלה] באותה העת שהוא משמש בתפקיד ראש המועצה האירופית

המועצה מתבצעות בכל שנתיים ושישה חודשים⁶⁵; הנשיא הנבחר יכול לחדש את כהונתו פעם נוספת אחת⁶⁶.

תפקידי נשיא המועצה כוללים: הכנת כינוסים, גיבוש סדר היום לדיון וניהולו, ניסוח מסקנות הדיון וכן דיווח לפרלמנט האירופי לאחר כל ישיבת מועצה. נוסף לכך כללה אמנת ליסבון תיאורי תפקידים מעורפלים יותר, כגון: קידום עבודת המועצה האירופית; הבטחת המשכיות ורצף העבודה במועצה; ייצוג המועצה למול מוסדות האיחוד האחרים⁶⁷. אי הבהירות באשר לאחרונים משאירה את אופן ביצועם נתון להחלטתו של נשיא המועצה. לכך מתווספת אי הבהירות באשר לחלוקת האחריות בין נשיא המועצה האירופית, נשיא הנציבות והנציב הגבוה, ואילו מייצרים מקום למאבקי כוח בין כלל בעלי התפקידים.

עם כניסתה של אמנת ליסבון לתוקף, ב-19 בנובמבר 2009, בחרה המועצה האירופית לתפקיד הנשיא הראשון את הרמן ואן רומפוי [Herman Achille Van Rompuy], ראש ממשלת בלגיה לשעבר. ואן רומפוי שימש כנשיא המועצה במשך שתי קדנציות רצופות, החל מה-1, דצמבר 2009 ועד ה-30, נובמבר 2014⁶⁸. נושא המשרה השני היה דונלד טוסק [Donald Tusk], ראש ממשלת פולין לשעבר. גם טוסק שימש במשך שתי קדנציות, החל מה-1, דצמבר 2014 ועד ה-30 בנובמבר 2019⁶⁹. לאחריו נבחר לתפקיד נשיא המועצה צ'ארלס מישל [Charles Michel], ראש ממשלת בלגיה לשעבר, שעודו מכהן בתפקיד זה⁷⁰.

תפקידי הנשיא השוטפים

כארבעה שבועות לפני כל ישיבת מועצה שולח הנשיא למועצת השרים לעניינים כלליים [General Affairs Council] את הטיוטא לסדר היום לדיון במועצה האירופית. סדר היום לרוב מורכב מעניינים שונים העולים מן המדינות החברות, המועצה לעניינים כלליים, וועידת הנציגים הקבועים, ועל בסיס פגישות המועצה האירופית הקודמות. מכך שלנשיא המועצה לא נותר מרחב רב להוספת נושאים לסדר היום. סדר היום המוצע נדון במועצה לעניינים כלליים וכן בוועידת הנציגים הקבועים, ורק לאחר אישור כל הגורמים הללו, כחמישה ימים לפני מועד ישיבת המועצה – נסגר באופן סופי סדר היום למועצה.

הליך זה נועד לסייע לאיתור הנושאים הדחופים והרגישים ביותר פוליטית, אך למנהיגי המדינות עדיין ישנה האפשרות להעלות נושאים שונים בישיבה שאינם על סדר היום. בתום דיון בנושאים שעל סדר היום מנהל הנשיא את הצבעות המועצה בנושא בהתאם לפרוצדורה הקבועה באמנות⁷¹.

⁶⁵ שלא בהתאם לנשיאות מועצת השרים, המועצת ממדינה למדינה כל שישה חודשים.

⁶⁶ כלומר, יכול לשמש בתפקידו כשתי קדנציות בלבד, המונות כחמש שנים לכל היותר.

⁶⁷ Council of the European Union (2008). 6655/1/08 REV 1: Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the functioning of the European Union

EUR-Lex (2007). Document C:2007:306:TOC - Treaty of Lisbon. *Official Journal of the European Union*, C306, 17 December 2007.

⁶⁸ European Council, 07.06.2022

⁶⁹ European Council, 17.12.2019

⁷⁰ European Council, 26.04.2022

⁷¹ לעניין זה: האמנה על האיחוד האירופי (TEU) והאמנה על תפקודו של האיחוד האירופי (TFEU)

במהלך ישיבת המועצה על הנשיא לנהל את הדיון הכללי, ובאפשרותו גם לעצור את הדיון ולהורות על יציאה לשיחות אישיות עם מנהיגי המדינות. הנשיא יכול גם לזמן שני מנהיגים לשיחות אישיות על מנת ליישב חילוקי דעות פרטניים.⁷²

מלבד ישיבות המועצה אחראי הנשיא לעקוב על ביצוע החלטות המועצה, לפקח כי אכן ההחלטות מיושמות בפועל, אם כחיקה או כתקנות, למול המוסדות הרלוונטיים באיחוד. לאחר אישור אמנת ליסבון החל הנשיא לכהן גם בראשות וועדות המעקב וקבוצות העבודה שתחת המועצה האירופית כחלק מתפקידו כמפקח על יישום ההחלטות.⁷³

2.3 - ועידות גוש האירו - Eurozone summits

מנהיגי גוש האירו נפגשו בוועידת גוש האירו, תחת המועצה האירופית, לראשונה באוקטובר 2008, בפריז. זאת בעקבות משבר החוב בגוש האירו שטלטל את האיחוד האירופי ככלל, ואת הגוש המוניטארי בפרט.⁷⁴ בפגישה זו הסכימו על תגובה מתואמת ומשותפת למשבר הכלכלי. ועידות נוספות במתכונת זו נערכו במאי 2010, במרץ 2011, ביולי 2011 ובאוקטובר 2011 בבריסל. עד לשנת 2012, נושאי גוש האירו טופלו בעיקר בפגישות אילו, שהיו בהמשך לזמני פגישות המועצה, ותחת סמכותה.⁷⁵

בישיבת המועצה האירופית במרץ 2012, חתמו מנהיגי המדינות החברות על האמנה בדבר יציבות, תיאום וממשל באיחוד הכלכלי והמוניטארי [TSCG]. האמנה, שנכנסה לתוקף ב-1 בינואר 2013, קבעה בין היתר את ועידת גוש היורו כוועידה קבועה של המועצה והסדירה את אופן פעילות הוועידה ונשיא הוועידה.⁷⁶ לאחר כניסת ההסכם לתוקף, התכנה ועידת גוש היורו הראשונה בתאריך 14 במרץ 2013, ומאז הוועידה מתכנסת כפעמיים בשנה, לרוב כהמשך ישיר לפגישת המועצה האירופית.⁷⁷

4. מבנה כינוסי המועצה

פגישות המועצה מתנהלות בשני מעגלי משתתפים, היושבים בחדרים נפרדים, המתקשרים ביניהם באמצעות כותבי תקצירים ואנטיצים. המעגל הראשון, הנקרא גם המעגל הפנימי או המעגל המרכזי, הינו בעצם המועצה האירופית עצמה, מעגל זה מורכב מבעלי התפקידים הקבועים במועצה: הנשיא, חברי המועצה, הנציב הגבוה לענייני חוץ ובטחון וראש הנציבות. מעגל זה נפגש בחדר האדום, ומלבדם נוכחים גם מזכירי הנציבות הכותבים תקצירים לדיוני המועצה. זוהי פגישת המועצה

⁷² De Schoutheete & Wallace, 2002

⁷³ קהאן-ניסר, 2016

⁷⁴ רייך, 2016

⁷⁵ European Council. (2022). Euro Summit

⁷⁶ Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union: Title V - Governance of the Euro Area, article 12

⁷⁷ General Secretariat of the European Council, 2013

"האמיתית" בה נדונים הנושאים השונים שעל סדר היום ומתקבלות ההחלטות והמסקנות השונות⁷⁸.

בעת התנהלות פגישת המועצה בחדר הכחול, מזכירי הנציבות כותבים תקציר של הדיונים. אחת לפרק זמן קבוע מתחלפים כותבי התקצירים, הכתבן יוצא אל חדר האנטיצי, בו ממתנינים האנטיציים ומתדרך אותם על המתרחש בישיבה. האנטיציים בתורם עוברים אל החדר הכחול לתדרך את צירי המדינות החברות, הם המעגל השני, או החיצוני. המעגל השני, היושב בחדר הכחול, הורכב בעבר משרי החוץ של המדינות החברות, אך לאחר אמנת ליסבון הוחלפו אילו בצירי המדינות החברות. כל מדינה חברה מורשת לשלוח כעשרים נציגים לכל היותר, ומכלל הנציגים, מחזיקים שניים לכל משלחת בתג אדום המאפשר להם להכנס לפגישת המועצה על מנת להעביר מסר למנהיג המדינה החברה⁷⁹.

פגישות המועצה האירופית נמשכות לרוב כיומיים. בתחילת הישיבה הפותחת של הכינוס, נשיא הפרלמנט האירופי נושא הצהרה, לאחריה הוא עוזב לחלוטין את הכינוס. את שאר הכינוס מנהל נשיא המועצה על פי סדר היום שגובש טרם הפגישה [כפי שצינו בפרק 1.3]. סדר היום יכול לכלול פגישות בנושאים מובנים מראש [Built-in Agenda], וכן נושאים דחופים שונים הדורשים התייחסות מיידיית של המועצה האירופית, אם עניינים אקטואליים-אירופיים או גלובליים. מהנושאים המובנים מראש: הכלכלה האירופית, האיחוד המוניטרי והשוק הפנים-אירופי. נושא ההתרחבות אינו מוגדר כמובנה מראש, עם זאת מעת כניסת אמנת קופנהגן לתוקף נידון נושא זה בקביעות בכינוסי המועצה. נוסף על כך, כאשר הנציבות מעלה מדיניות חדשה, מדיניות זו תעלה בפני המועצה האירופית, וכן ניירות עבודה שונים של מועצת השרים ותוכניות תקציביות ארוכות טווח. כמו כן נושאים שונים שנידונו בפגישות המועצה הקודמות יכולים לעלות שוב למועצה לדיון מחודש או לפיקוח ובקרה⁸⁰.

בתום כל פגישת מועצה תגובש רשימת המלצות והחלטות בנושאים הנידונים. המלצות והחלטות אילו יפורסמו במוסדות האיחוד השונים לצורך אימוצן ועיבודן לתוכניות ברות-יישום, חקיקות או תקנות. נוסף על פרסום זה, נשיא המועצה מוסר גם הוא דיווח לפרלמנט באשר לפגישה וליוצא ממנה. מנהג נוסף, שאינו רשמי, הוא ביצוע מסיבת עיתונאים של כל מדינה חברה, בה נציג מן המשלחת או אפילו מנהיג המדינה עצמו, מוסר גם הוא על שהתרחש במועצה ועל ההחלטות. יש לציין כי דיווחים אילו של המדינות החברות לעיתים קרובות סותרים זה את זה, וכן לעיתים סותרים או מתנגדים להמלצות וההחלטות הרשמיות של המועצה⁸¹.

ישנם שלושה סוגים לפגישות המועצה האירופית: פגישות מתוכננות, פגישות בלתי-רשמיות ופגישות שלא מן המניין. פגישות מתוכננות הינן פגישות המועצה הסדירות והפורמליות בהם עסקנו עד כה. פגישות אלו מתוכננות מראש ונאספות על מנת לדון בנושאים ספציפיים, ובסופן ינתנו מסקנות והחלטות מוצעה בנושא הנידון. פגישות בלתי-רשמיות מכונסות לרוב על ידי נשיא המועצה, לרוב לבקשת המדינות החברות, על מנת לדון בנושאים שונים שלא הספיקו לעלות לסדר היום, או להתעמק בנושאים שבהם לא הספיקו לעשות כן מקוצר הזמן בפגישות המתוכננות. פגישות בלתי-רשמיות אילו לא יביאו לגיבוש מסקנות והחלטות, אבל לעיתים תגובש במהלכן הצהרה רשמית⁸². פגישות שלא מן המניין, הן פגישות המכונסות בהתראה קצרה בשל נסיבות

⁷⁸ קהאן-ניסר, 2016

⁷⁹ שם, 2016

⁸⁰ שם, 2016

⁸¹ שם, 2016

⁸² דוגמא להצהרה שכזו תהא ההצהרה על המשבר ביוון, בשנת 2010

יוצאות דופן, לעיתים קרובות בעלות אופי גלובלי ודחוף⁸³. בתום פגישות אילו תנוסח מסקנה רשמית של המועצה בנושא, ולכל הפחות הצהרה באשר לעמדת האיחוד בעניין⁸⁴.

⁸³ כדוגמאות לישיבות כאלו: ישיבת חירום לאחר הפלת מגדלי התאומים, 2001; מלחמת עיראק, 2003; פרוץ המלחמה בגאורגיה, 2008; פרוץ מלחמת האזרחים בלוב, 2011

⁸⁴ קאהן-ניסר, 2016

קישורים לאמנות, הסכמים ותימלולי פגישות המועצה :

European Union (10 March ,2001). Document 12001C/TXT - Treaty of Nice amending the Treaty on European Union, the Treaties establishing the European Communities and certain related acts. *Official Journal of the European Union*, C306. Retrieved March 20, 2022. From EUR-Lex:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12001C/TXT>

European Union (17 December 2007). Document C: 2007: 306: TOC - Treaty of Lisbon. *Official Journal of the European Union*, C306. Retrieved March 20, 2022. From EUR-Lex:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=OJ%3AC%3A2007%3A306%3ATOC>

European Union (30 March 2010). Document C: 2010: 083: TOC - Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. *Official Journal of the European Union*. Retrieved March 20, 2022. From EUR-Lex:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=OJ%3AC%3A2010%3A083%3ATOC>

European Council, Dublin (10-11 March 1975). Summary of decisions and conclusions: https://www.consilium.europa.eu/media/20440/1975_march_dublin_eng.pdf

רשימת מקורות:

קהאן-ניסר, ש. (2016). האיחוד האירופי: היסטוריה, מוסדות ומדיניות. רעננה, ישראל: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

רייך, א. (2016). משפט האיחוד האירופי: עקרונות ומוסדות. בתוך סיבל, ר. רונן, י. (עורכים), משפט בינלאומי [מהדורה שלישית]. פרסום המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי ע"ש הרי ומיכאל סאקר, האוניברסיטה העברית בירושלים, הפקולטה למשפטים: ירושלים. עמודים 129-171.

Bulmer, S. & Wessels, W. (1987). *The European Council: Decision-making in European Politics*. London: The Macmillan Press LTD.

Carammia, M. Princen, S. & Timmermans, A. (2016). From Summitry to EU Government: An Agenda Formation Perspective on the European Council. *Journal of common market studies*, 54 (4) pp. 809–825.

Caraffini, P. (2015). De Gaulle, the “Empty Chair Crisis” and the European Movement. *Perspectives on Federalism*, 7(2). Pp. 163-189.

De Schoutheete, P. (2012). The European Council. In: Peterson, John and Shackleton, Michael (eds.), *The Institutions of the European Union*. Oxford: Oxford University Press, 43-67.

De Schoutheete, P. & Wallace, H. (2002). The European Council. Research published by Notre Europe: *Research and European Issues*, 19.

European Council. (23.02.2022). [a]. Council buildings. Retrieved June 7, 2022. From:

<https://www.consilium.europa.eu/en/contact/address/council-buildings/>

European Council. (23.02.2022). [b]. Europa building. Retrieved June 7, 2022. From:

<https://www.consilium.europa.eu/en/contact/address/council-buildings/europa-building/>

European Council. (23.02.2022). [c]. Justus Lipsius building. Retrieved June 7, 2022. From:

<https://www.consilium.europa.eu/en/contact/address/council-buildings/justus-lipsius-building/>

European Council. (23.02.2022). [d]. Members of the European Council. Retrieved March 20, 2022. From:

<https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/members/>

European Council. (26.04.2022). Biography of Charles Michel: President of the European Council. Retrieved June 7, 2022. From:

<https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/president/biography/>

European Council. (17.12.2019). Donald Tusk, former president of the European Council, 2014-2019. Retrieved June 7, 2022. From:

<https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/former-eu-presidents/summary-of-donald-tusk-presidency/>

European Council. (2022). Euro Summit. Retrieved June 7, 2022. From:

<https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/euro-summit/>

European Council. (07.06.2022). Former President of the European Council: Herman Van Rompuy. Retrieved June 7, 2022. From:

<https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/former-eu-presidents/former-president-herman-van-rompuy/>

European Council. (15.03.2022). How the European Council works. Retrieved March 20, 2022. From:

<https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/how-the-european-council-works/>

EUR-Lex (12.01.2021). Foreign and security policy - the role of the Council and the European Council. Retrieved March 20, 2022. From:

<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/foreign-and-security-policy-the-role-of-the-council-and-the-european-council.html>

General Secretariat of the European Council, (2022). *The European Council*. Archive Series of the General Secretariat of the Council. Retrieved May 20, 2022. From:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8fff5f4a-c5d0-11ec-b6f4-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-259517396>

General Secretariat of the European Council. (2013). *Rules for the Organization of the Proceedings of the Euro Summits*. Reference Texts of the General Secretariat of the Council. Online publication: 14/11/2014, Retrieved May 20, 2022. From:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6a1443fc-367c-4c01-a26d-9ef77deea511/>

General Secretariat of the European Council. (2012). *A Union of law: from Paris to Lisbon - Tracing the treaties of the European Union*. Archive Series of the General Secretariat of the Council. Online Publication: 03/07/2014, Retrieved March 20, 2022. From:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0636888e-66c0-43d7-8500-8489cc865629/>

General Secretariat of the European Council. (2011). *The European Council: 50 Years of Summit Meetings*. Archive Series of the General Secretariat of the Council. Online Publication: 24/02/2014, Retrieved March 20, 2022. From:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0636888e-66c0-43d7-8500-8489cc865629/>

Stark, C. (2002). *Evolution of the European Council: The implications of a permanent seat*. Paper Presented at The UACES Thirty-second Annual Conference and Seventh Research Conference, Queen's University Belfast.

Tallberg, J. (2008). Bargaining Power in the European Council. *Journal of common market studies*, 46(3) pp. 685–708

Tindemans, Leo. (1976). *European Union: Report by Mr. Leo Tindemans, Prime Minister of Belgium, to the European Council*. Bulletin of the European Communities, Supplement 1/76. Retrieved March 20, 2022. From the Archive of European Integration, University of Pittsburg: <http://aei.pitt.edu/942/>

UN news. (14/09/2010). *General Assembly defers consideration on European Union proposal*. Retrieved March 20, 2022. From:

<https://news.un.org/en/story/2010/09/350732>

